

Bureau Nationale ombudsman
Antwoordnummer 10870
2501 WB Den Haag

 PILP-NJCM
Nieuwe Achtergracht 164
1018 WV Amsterdam
Nederland

 NJCM
Postbus 2704
1000 CS Amsterdam
contact@pilpnjcm.nl
+31 (0)20-525 29 66

Betreft: klacht tegen Burgemeester Emmen

Amsterdam, 4 januari 2021

Geachte heer, mevrouw,

Namens de heer [REDACTED] (hierna: 'cliënt'), wonende te [REDACTED], voor deze zaak woonplaats kiezende op het kantoor van PILP-NJCM, Nieuwe Achtergracht 164 te Amsterdam (1018WV),

en Stichting Nederland Wordt Beter, gevestigd te Amsterdam, voor deze zaak vestigingsplaats kiezende op het kantoor van PILP-NJCM, Nieuwe Achtergracht 164 te Amsterdam (1018WV),

(hierna gezamenlijk 'cliënten') dien ik op grond van artikel 9:18 Awb een verzoek in om een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop de burgemeester van de gemeente Emmen, de heer Van Oosterhout, (hierna: 'de burgemeester') zich in de hieronder toegelichte aangelegenheid jegens cliënten heeft gedragen.

1. Kern van de klacht

In de kern komt de klacht erop neer dat cliënten menen dat de burgemeester onbehoorlijk heeft gehandeld door (ondanks voorafgaand verzoek van burgers dat niet te doen) in functie aanwezig te zijn bij de intocht van Sinterklaas in Emmen terwijl daar 'Zwarte Pieten' aanwezig waren.

Namens de burgemeester heeft de wethouder van Financiën, Wonen, Handhaving en Organisatie in Emmen, J. Otter, (verder: 'wethouder'), ten onrechte besloten de klacht niet te behandelen, omdat het klachtrecht op de door cliënten ingediende klacht niet van toepassing zou zijn.

2. Procesverloop

- Op 3 november 2019 heeft cliënt, samen met andere burgers en ondersteund door Stichting Nederland Wordt Beter en campagneorganisatie De Goede Zaak, een brief gestuurd aan de burgemeester met, kortgezegd, een verzoek om niet in functie aanwezig te zijn bij de intocht.
- Namens de burgemeester is op 12 november 2019 per e-mail afwijzend op dit verzoek gereageerd.
- De Sinterklaasintocht in Emmen vond plaats op 16 november 2019.
- Op 01 juli 2020 werd namens cliënten een klacht ingediend (bijlage 1).
- Er is geen hoorzitting ingepland.
- Met de brief van 19 oktober 2020 stelde de wethouder zich namens de burgemeester op het standpunt dat het klachtrecht niet op de klacht van cliënten van toepassing zou zijn (bijlage 2). Cliënten gaan ervan uit dat de burgemeester de klacht daarmee niet-ontvankelijk of ongegrond heeft willen verklaren.

3. Cliënten

Stichting Nederland Wordt Beter richt zich op een toekomst zonder racisme en uitsluiting.¹ Eén van de terreinen waar de stichting zich voor inzet is het opkomen voor een inclusief Sinterklaasfeest zonder racistisch stereotype.² In dat kader is Nederland Wordt Beter een campagne gestart waarbij zij mensen hielp met een verzoek aan de burgemeester van hun gemeente om neutraal te zijn bij de Sinterklaasintocht.³

■■■■■ is een inwoner van ■■■■■ en een tegenstander van de figuur 'Zwarte Piet' en vindt dat deze zou moeten verdwijnen uit het Sinterklaasfeest om dit feest inclusiever, voor ieder kind en van iedereen te maken.

4. Aanloop en verzoek per brief

Er is veel discussie over de figuur 'Zwarte Piet'. Er zijn mensen in Nederland groot tegenstander van deze figuur en er zijn mensen groot voorstander. Cliënten zijn tegenstander, volgens hen is de figuur van 'Zwarte Piet' een racistische karikatuur.

In Emmen was voorafgaand aan de intocht in 2019 bekend dat 'Zwarte Piet' nog een onderdeel zou zijn van de officiële intocht op 16 november 2019.

Cliënt heeft hierover per mail op 15 en 22 oktober 2019 en in een persoonlijk gesprek op 14 november 2019 zijn bezwaren geuit bij de centrummanager (aanspreekpunt en coördinator namens ondernemers) van Emmen, ■■■■■. ■■■■■ zegde toe de bezwaren van cliënt met de burgemeester te delen en cliënt te zullen betrekken bij toekomstige gesprekken over de invulling van de Sinterklaasintochten in Emmen.

Cliënt heeft op 3 november 2019 een brief gestuurd aan de burgemeester van Emmen. Dit heeft hij gedaan via een actiepagina van de campagneorganisatie De Goede Zaak.⁴ Deze campagne werd samen met Stichting Nederland Wordt Beter gevoerd.

In die brief staat over de racistische karikatuur van 'Zwarte Piet':

'Zoals u ongetwijfeld weet is er veel discussie over Zwarte Piet. Ook al zijn er (nog) Nederlanders die vinden dat een zwart geschminkte Zwarte Piet bij het Sinterklaasfeest hoort, zijn er steeds meer Nederlanders die daar anders over denken. Het gerechtshof Amsterdam oordeelde op 27 juni 2017 dan ook: "Het maatschappelijke debat over de (on)wenselijkheid van 'Zwarte Piet' is in beweging en neigt ernaar 'Zwarte Piet' te ontdoen van stereotyperingen die als kwetsend kunnen worden ervaren door groepen in de samenleving."

De meeste tegenstanders van Zwarte Piet vinden dat het om een racistische karikatuur gaat. Of dit racisme nu bedoeld of onbedoeld is: de figuur draagt volgens hen bij aan stereotypering, discriminatie en racisme tegen zwarte mensen. Ook door instanties als het College voor de Rechten van de Mens, de Kinderombudsman en de VN is al kritisch geoordeeld over de figuur Zwarte Piet.'

In de brief verzocht cliënt de burgemeester om neutraal te zijn:

¹ Zie: <https://www.nederlandwordtbeter.nl/>

² Zie: <https://www.nederlandwordtbeter.nl/organisatie/>

³ Zie voor de campagne: <https://actie.degoedezaak.org/efforts/burgemeester-wees-neutraal-bij-sinterklaasintocht>

⁴ Zie de website van de Goede Zaak: <https://actie.degoedezaak.org/petitions/onderteken-de-brief-naar-de-burgemeester-van-postbus-30001-emmen-gemeente-emmen-7800-ra-over-de>

‘Het gaat me met deze brief over de aanwezigheid van de burgemeester bij de jaarlijkse intocht. Het is in de meeste gemeenten immers gebruikelijk dat de burgemeester Sinterklaas welkom heet op de dag van de intocht. Door Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) welkom te heten, legitimeert de gemeente een kwetsend gebruik van Zwarte Piet en kiest de gemeente partij in deze discussie.

Dat kan niet de bedoeling zijn. De gemeente dient, zeker in deze gevoelige discussie, neutraliteit uit te stralen.

Heel concreet vraag ik u daarom: niet in de hoedanigheid van burgemeester (of andere gezagsdrager vanuit de gemeente) aanwezig te zijn bij de Sinterklaasintocht zolang Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) onderdeel uitmaken van de intocht.

U bent ook mijn burgemeester en het is ook mijn gemeente. Alhoewel ik het liefst zou willen dat u publiekelijk afstand neemt van Zwarte Piet is dat niet het doel van deze brief. Ik vraag u met deze brief enkel om neutraal te zijn in deze discussie en de schijn van legitimatie van Zwarte Piet door de gemeente te voorkomen.’

5. Reactie op brief en de Sinterklaasintocht

Op het verzoek van cliënt aan de burgemeester om, kortgezegd, neutraal te zijn tijdens de intocht, is namens de burgemeester op 12 november 2019 per e-mail gereageerd. In die e-mail stond:

‘Namens de burgemeester laat ik u weten dat hij geen standpunt inneemt over zwarte piet. Hij is niet degene die de kleur van de pieten bepaalt. Daar gaat hij niet over. Hij sluit zijn ogen niet voor de negatieve gevoelens, die zwarte piet oproept bij sommige inwoners. Hij sluit zijn ogen ook niet voor andere inwoners, die zich daardoor weer geraakt voelen, omdat zij het anders beleven. Daarom mogen zowel voor- als tegenstanders van zwarte piet hun mening laten horen tijdens de intocht a.s. zaterdag. Ook voert hij gesprekken met inwoners en het sinterklaas comité over de traditie, die aan het veranderen is. Want daar is hij wel van overtuigd. Die verandering heeft echter tijd nodig. Zeker in onze regio. In de tussentijd blijft hij het gesprek voeren en werkt hij ook van harte mee om er een aankomende weken een prachtig kinderfeest van te maken.’ (onderstrepingen door advocaat)

Op 16 november 2019 vond in Emmen de Sinterklaasintocht plaats. Burgemeester Van Oosterhout was die dag, ondanks het verzoek van cliënten, in de hoedanigheid van burgemeester, met ambtsketting om, aanwezig bij de Sinterklaasintocht. Onderdeel van die intocht waren ‘Zwarte Pieten’. Ook ontving de burgemeester Sinterklaas en de ‘Zwarte Pieten’ in functie op het podium, zoals te zien is op onderstaande foto’s.⁵

⁵ Zie DVHN, ‘Sinterklaasintocht in Emmen omgeleid door protesten op Raadhuisplein’, 16 november 2019 <https://www.dvhn.nl/drenthe/Sinterklaasintocht-in-Emmen-omgeleid-door-protesten-op-Raadhuisplein-25035111.html> en de tweede foto via facebook: <https://www.facebook.com/emmentrum/photos/a.2488954731158309/2488956004491515/>

Clïënt heeft op 22 januari 2020 per e-mail gereageerd op de het bericht van 12 november 2019 van de burgemeester. Clïënt gaf aan het teleurstellend te vinden dat de burgemeester het in de namens hem verstuurd e-mail doet voorkomen alsof het over 'gevoelens' tegenover 'gevoelens' gaat, terwijl het hier om racisme gaat. Clïënt noemt ook dat zijn vrouw en kinderen te maken krijgen met pesterijen over 'Zwarte Piet'. Hij sluit af met het verzoek om een persoonlijk gesprek met de burgemeester om een racismevrije Sinterklaasintocht voor alle kinderen in Emmen in 2020 mogelijk te maken. De burgemeester heeft diezelfde dag per e-mail laten weten welwillend tegenover een gesprek te staan.

Dit gesprek vond plaats op 20 augustus 2020 en ging over toekomstige Sinterklaasvieringen en het gebruik van Roetveeg Pieten. Volgens clïënt gaf de burgemeester aan dat de verandering in Emmen heel geleidelijk moest gaan. Ook zou hij clïënt hebben afgeraden om tegen 'Zwarte Piet' te demonstreren bij de intocht in 2020, omdat dit alleen maar averechts zou werken. De burgemeester zou toegezegd hebben clïënt te betrekken bij toekomstige overleggen over de Sinterklaasintocht.

Over het betrekken van clïënt bij toekomstige gesprekken over de invulling van de Sinterklaasintocht in Emmen heeft hij pas op 7 oktober 2020 wat gehoord. Per e-mail werd aangegeven dat er vanwege COVID-19 in 2020 geen Sinterklaas-festiviteiten zullen plaatsvinden, op wat kleinschalige evenementen na. Ook wordt genoemd dat het thema 'Zwarte Piet' is besproken met de comités, dat

het beeld bestaat dat er beweging inzit en dat volgend jaar de draad weer wordt opgepakt. Ook wordt genoemd dat het cliënt vrij staat om zelf contact op te nemen met de comités.

6. Klacht

Cliënten zijn teleurgesteld en vinden het onbehoorlijk dat de burgemeester geen gehoor heeft gegeven aan de oproep die aan hem gedaan is. Op 1 juli 2020 werd daarom namens cliënten een klacht ingediend.

Er is geklaagd over het onbehoorlijk handelen van de burgemeester, namelijk het aanwezig zijn bij de intocht en het ontvangen van 'Zwarte Piet' in de hoedanigheid van burgemeester, terwijl de burgemeester wist dat inwoners van zijn gemeente hier bezwaar tegen hadden en verzocht hadden om niet - in functie - aanwezig te zijn.

Cliënten hebben niet aan de burgemeester verzocht om openlijk afstand te doen van 'Zwarte Piet'. Er is enkel verzocht om zich neutraal op te stellen in de discussie, en om ook rekening te houden met de gevoelens en meningen van de talloze burgers in Emmen die bezwaren hebben tegen de figuur van 'Zwarte Piet' en het een racistische karikatuur vinden. De burgemeester is hier vooraf op gewezen en kon en kan dan ook niet zeggen onwetend te zijn over het feit dat er inwoners van zijn gemeente zijn die niet willen dat hij in functie bij een niet-inclusieve intocht aanwezig is.

Door toch op 16 november 2019 bij de intocht, met de ambtsketting om, 'Zwarte Pieten' te ontvangen en met hen een podium te betreden, heeft de burgemeester willens en wetens het verzoek van cliënten naast zich neergelegd. Cliënten vinden dat hij een kant gekozen heeft door dit te doen en dat hij de figuur van 'Zwarte Piet' hiermee heeft gelegitimeerd.

Het is *an sich* problematisch als een burgemeester aanwezig is bij een openbaar evenement met een onderdeel waar veel discussie over is en waarvan bekend is dat een deel van de inwoners er zeer heftige bezwaren tegen heeft. Te denken valt bijvoorbeeld aan een festival met stierenvechten of palingtrekken (toen dat nog toegestaan was), een demonstratie voor of tegen abortus of een ander evenement waar (volgens een deel van de inwoners) stuitende en mensenrechten schendende vormen van seksisme, homofobie of racisme onderdeel van uitmaken.

Als de burgemeester daar van tevoren op gewezen wordt en hij er desalniettemin voor kiest om niet alleen aanwezig te zijn bij zo'n festival, maar, door ook in functie - met ambtsketting om - zelfs actief deel te nemen aan de festiviteiten en op het podium de deelnemers welkom te heten, dan geeft de burgemeester ook nog eens legitimatie aan dat festival (inclusief omstreden elementen) en stelt de burgemeester zich daarbij allesbehalve onpartijdig op.

De Nationale Ombudsman heeft in 2018, in een groot onderzoek naar demonstraties, geconcludeerd dat burgemeesters alle demonstranten gelijk en neutraal moeten behandelen.⁶ Burgemeesters moeten in hun handelen juist de schijn van partijdigheid voorkomen.⁷

Door de handelwijze van de burgemeester is de schijn van partijdigheid niet weggenomen en heeft de burgemeester zich ten opzichte van cliënten niet neutraal opgesteld. Dit gedrag is daarmee onbehoorlijk jegens cliënten.

⁶ Nationale Ombudsman. 'Samenvatting Demonstraties', 2018 015, <https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/2018%20015%20Samenvatting%20Demonstraties.pdf>

⁷ Nationale Ombudsman, 'Verslag van bevindingen over een klacht over het college van burgemeester en wethouders van Voerendaal', rapportnummer 2011/145, 11 mei 2011, <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/rapporten/2011145>

7. Afwikkeling klacht

Met de beslissing van 19 oktober 2020 is namens de burgemeester aangegeven dat het klachtrecht niet van toepassing zou zijn op de klacht van cliënten. Cliënten gaan ervan uit dat de burgemeester de klacht daarmee ofwel niet-ontvankelijk verklaard, ofwel kennelijk ongegrond verklaard.

De burgemeester heeft de volgende gronden aangevoerd om tot dit oordeel te komen:

- Artikel 9:1 Awb geeft een ieder het recht om te klagen over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen.
- Het klachtrecht is niet bedoeld om de indieners van een klacht door middel van het indienen van een klacht in de gelegenheid te stellen:
 - o het beleid van het betrokken bestuursorgaan;
 - o de beleidsuitvoering in het algemeen; of
 - o het optreden van het bestuursorgaan bij beleidsuitvoering;
 ter discussie te stellen.
- Cliënten hebben een mening en/of verzoek over het optreden c.q. het beleid van het bestuursorgaan, de burgemeester, bij de Sinterklaasintocht en -viering. Zij willen namelijk dat de burgemeester een standpunt inneemt in de maatschappelijke discussie rondom de figuur 'Zwarte Piet' en dat de burgemeester een neutrale houding aanneemt ten aanzien van deze discussie. Ook willen zij dat de burgemeester in functie geen Sinterklaas meer ontvangt, indien daarbij wordt gewerkt met de figuur van 'Zwarte Piet'.
- Dat de burgemeester dit verzoek niet of onvoldoende overneemt valt buiten het bereik van de klachtregeling als bedoeld in hoofdstuk 9 Awb.

8. Reactie cliënten op afwikkeling klacht

Het is van belang nogmaals op te merken dat cliënten uitdrukkelijk niet aan de burgemeester hebben gevraagd een standpunt in te nemen in de maatschappelijke discussie rondom 'Zwarte Piet'. Zij hebben de burgemeester wel gevraagd om zich neutraal op te stellen ten aanzien van de maatschappelijke discussie en niet de schijn van partijdigheid te wekken door 'Zwarte Piet' in functie te ontvangen en daarmee deze figuur, die door velen als een racistische karikatuur wordt gezien, te legitimeren.

Ook wilden cliënten hierover een gesprek voeren met de burgemeester en het hebben over zijn rol en hun standpunten en gevoelens hierover. Dit gesprek vond niet plaats met betrekking tot de Sinterklaasintocht van 16 november 2019. Het gesprek dat in 2020 door cliënt met de burgemeester is gevoerd ging nadrukkelijk over toekomstige Sinterklaasvieringen.

In de beslissing lijkt de burgemeester te suggereren dat aanwezig zijn bij de Sinterklaasintocht en het niet in gesprek willen gaan met cliënten gebaseerd is op beleid of beleidsuitvoering. In het besluit van 19 oktober 2020 wordt echter niet benoemd op welk algemeen beleid of op welke beleidsuitvoering door de burgemeester de klacht van cliënten dan zou zien. In elk geval lijkt er geen sprake te zijn van een beleidsregel in de zin van artikel 1:3 lid 4 Awb, nu de wethouder geen beleidsregel noemt. De wethouder noemt slechts dat cliënten 'een mening en/of verzoek over het optreden c.q. het beleid van het bestuursorgaan, de burgemeester, bij de Sinterklaasintocht en -viering' hebben.

Volgens cliënten is het aanwezig zijn van de burgemeester (nadat hij een oproep gekregen heeft dat niet te doen) en de keuze niet in gesprek te gaan niet anders te zien dan een gedraging waartegen geklaagd kan worden. Cliënten benadrukken dat zij niet klagen over het beleid van de burgemeester of beleidsuitvoering in het algemeen, maar over een bepaalde aangelegenheid. Enkel indien men klaagt over algemeen beleid als zodanig, is volgens de Nationale ombudsman geen sprake van een

gedraging in een bepaalde aangelegenheid.⁸ Volgens de Nationale ombudsman valt onder algemeen beleid bijvoorbeeld:

‘De - kwaliteit van de - besluitvorming door de raad kan niet worden aangemerkt als een gedraging jegens iemand. De manier waarop een onderwerp door de raad wordt behandeld, is aan de raad en vormt onderdeel van het politieke besluitvormingsproces waarover de raad in een klachtprocedure geen verantwoording over hoeft af te leggen. Eventuele klachten daarover kunnen dan ook buiten behandeling gelaten worden.’⁹

Een bepaalde aangelegenheid kan volgens de Nationale ombudsman het feit betreffen dat de politie en de klachtencommissie van de politie hetzelfde postbusnummer hebben,¹⁰ of de beslissing om betaald parkeren in te voeren in een bepaalde wijk middels een Aanwijzingsbesluit.¹¹

Cliënten zien niet in waarom de ontvangst van ‘Zwarte Piet’ door de burgemeester op 16 november 2019, niet ook als een bepaalde aangelegenheid zou worden beschouwd. De ontvangst van ‘Zwarte Piet’ door de burgemeester in functie gaat in elk geval niet over de kwaliteit van de besluitvorming door de burgemeester. Ook is deze gedraging geen onderdeel van een politiek besluitvormingsproces, zoals de behandeling door de gemeenteraad dat wel is.

Het gaat in de klacht van cliënten niet over algemene wensen, of over het gemeentelijk beleid tegen racisme en discriminatie. Zij klagen over de wijze waarop de burgemeester zich tijdens de Sinterklaasintocht op 16 november 2019 jegens hen en andere tegenstanders van ‘Zwarte Piet’ heeft gedragen; namelijk door in functie - met ambtsketting om - ‘Zwarte Pieten’ te ontvangen en met hen een podium te betreden. Terwijl hij door cliënten gevraagd was dat niet te doen en terwijl zij hierover met hem in gesprek wilden. Dat de cliënten in de door hun gewenste oplossing spreken over de opstelling van de burgemeester tijdens toekomstige Sinterkaasintochten en -vieringen, doet niet af aan het feit dat de klacht slechts de aangelegenheid op 16 november 2019 betreft.

Door de klacht van cliënten op deze manier niet in behandeling te nemen, handelt de burgemeester in strijd met het beginsel van *fair play*. Dit vereiste impliceert volgens de Nationale ombudsman: ‘een open houding van de overheid, waarbij de burger de gelegenheid krijgt zijn standpunt en daarbij horende feiten naar voren te brengen en te verdedigen en het daaraan tegenovergestelde standpunt te bestrijden’.¹² Dit betekent, dat nu cliënten vragen om klachtbehandeling, zij in beginsel recht hebben op de behandeling van hun klacht.¹³ Cliënten begrijpen in het geheel dan ook niet waarom de klacht niet in behandeling is genomen. Daarnaast vinden cliënten het teleurstellend en onbehoorlijk dat de burgemeester hiermee de mogelijkheid heeft uitgesloten om hen te horen in de klachtprocedure, en daarbij om tekst en uitleg te krijgen van een burger uit zijn gemeente en een gespecialiseerde stichting over hun visie op de Sinterklaasintocht van 2019 en de rol van burgemeesters daarin.

⁸ No, 2 maart 2015, rapport 2015/047.

⁹ No 12 oktober 2017, rapport 2017/113, p.12.

¹⁰ No, 2 maart 2015, rapport 2015/047.

¹¹ No, 19 november 2014, rapport 2014/172.

¹² No 12 oktober 2017, rapport 2017/113, p.12.

¹³ No, 2 maart 2015, rapport 2015/047.

9. Gewenste oplossing

Cliënten zouden graag zien dat de burgemeester excuses maakt over zijn onbehoorlijk handelen.

De burgemeester dient rekening te houden met de sentimenten, meningen en verzoeken van burgers in zijn stad die aanstoot nemen aan 'Zwarte Piet' en die van mening zijn dat het om een discriminerende uiting gaat. In elk geval dient de burgemeester een neutrale houding aan te nemen.

Naast excuses wensen cliënten dan ook een toezegging van de burgemeester dat, indien er dit jaar en/of volgend jaar nog 'Zwarte Pieten' meelopen, hij niet in functie aanwezig zal zijn bij de Sinterklaasintocht in functie en dat hij in die hoedanigheid geen 'Zwarte Pieten' meer zal ontvangen.

10. Conclusie

Om de bovengenoemde redenen verzoeken cliënten u om deze klacht in behandeling te nemen en tot een oordeel te komen over de vraag of de burgemeester onbehoorlijk jegens hen gehandeld heeft.

Hoogachtend,

Mw. mr. M.B. Hendrickx
Advocaat in dienstbetrekking bij het PILP-NJCM

Bijlage 1

Gemeente Emmen,
ter attentie van de
Klachtencoördinator,
Antwoordnummer 150,
7800 VB Emmen

PILP-NJCM
Nieuwe Achtergracht 164
1018 WV Amsterdam
Nederland

Postbus 2704
1000 CS Amsterdam
contact@pilpnjcm.nl
+31 (0)20-525 29 66

Amsterdam, 01 juli 2020

Betreft: klacht over ontvangst Zwarte Piet door burgemeester in functie

Geachte heer/mevrouw,

Namens [REDACTED], wonende te [REDACTED], voor deze zaak woonplaats kiezende op het kantoor van PILP-NJCM, Nieuwe Achtergracht 164 te Amsterdam (1018WV),

en **Stichting Nederland Wordt Beter**, gevestigd te Amsterdam, voor deze zaak vestigingsplaats kiezende op het kantoor van PILP-NJCM, Nieuwe Achtergracht 164 te Amsterdam (1018WV),

(hierna gezamenlijk '**cliënten**') dien ik op grond van artikel 9:1 Awb een klacht in over het handelen van de burgemeester van de Gemeente Emmen op zaterdag 16 november 2019.

1. Kern van de klacht

Door, ondanks voorafgaand verzoek van cliënten op 16 november 2019 tijdens de Sinterklaasintocht aanwezig te zijn en in functie 'Zwarte Piet' te ontvangen heeft de burgemeester zich onbehoorlijk gedragen jegens cliënten.

2. Cliënten

Stichting Nederland Wordt Beter richt zich op een toekomst zonder racisme en uitsluiting.¹ Een van de terreinen waar de stichting zich voor inzet is het opkomen voor een inclusief Sinterklaasfeest zonder racistisch stereotype.² In dat kader is Nederland Wordt Beter een campagne gestart, waarbij zij mensen hielp met een verzoek aan de burgemeester van hun gemeente om neutraal te zijn bij de Sinterklaasintocht.³

[REDACTED] is een tegenstander van de figuur 'Zwarte Piet' en vindt dat deze zou moeten verdwijnen uit het Sinterklaasfeest om dit feest inclusiever, voor ieder kind en van iedereen te maken.

[REDACTED] heeft daarom meegedaan aan de campagne van Nederland Wordt Beter en een brief gestuurd naar de burgemeester van Emmen op 3 november 2019.⁴

¹ Zie: <https://www.nederlandwordtbeter.nl/>

² Zie: <https://www.nederlandwordtbeter.nl/organisatie/>

³ Zie voor de campagne: <https://actie.degoedezaak.org/efforts/burgemeester-wees-neutraal-bij-sinterklaasintocht>

⁴ Bijlage 1

3. Aanloop en verzoek per brief

Er is veel discussie over de figuur 'Zwarte Piet'. Er zijn mensen in Nederland groot tegenstanders van deze figuur en er zijn mensen groot voorstander. Cliënten zijn tegenstander, volgens hen is de figuur van 'Zwarte Piet' een racistische karikatuur.

In Emmen was voorafgaand aan de intocht in 2019 bekend dat 'Zwarte Piet' nog een onderdeel zou zijn van de officiële intocht op 16 november 2019.

█ heeft hierover per mail en in een persoonlijk gesprek zijn bezwaren geuit bij de centrummanager van Emmen, █. █ zegde toe de bezwaren van █ met de burgemeester te delen en █ te zullen betrekken bij toekomstige gesprekken over de invulling van de Sinterklaasintochten in Emmen. █ heeft daarna niets meer gehoord.

█ heeft vervolgens op 3 november 2019 een brief gestuurd aan de burgemeester van Emmen. Dit heeft hij gedaan via een actiepagina van de campagneorganisatie De Goede Zaak.⁵ Deze campagne werd samen met Stichting Nederland Wordt Beter gevoerd.

In die brief staat over de racistische karikatuur van 'Zwarte Piet':

'Zoals u ongetwijfeld weet is er veel discussie over Zwarte Piet. Ook al zijn er (nog) Nederlanders die vinden dat een zwart geschminkte Zwarte Piet bij het Sinterklaasfeest hoort, zijn er steeds meer Nederlanders die daar anders over denken. Het gerechtshof Amsterdam oordeelde op 27 juni 2017 dan ook: "Het maatschappelijke debat over de (on)wenselijkheid van 'Zwarte Piet' is in beweging en neigt ernaar 'Zwarte Piet' te ontdoen van stereotyperingen die als kwetsend kunnen worden ervaren door groepen in de samenleving."

De meeste tegenstanders van Zwarte Piet vinden dat het om een racistische karikatuur gaat. Of dit racisme nu bedoeld of onbedoeld is: de figuur draagt volgens hen bij aan stereotypering, discriminatie en racisme tegen zwarte mensen. Ook door instanties als het College voor de Rechten van de Mens, de Kinderombudsman en de VN is al kritisch geoordeeld over de figuur Zwarte Piet.'

In de brief verzocht █ de burgemeester om neutraal te zijn:

'Het gaat me met deze brief over de aanwezigheid van de burgemeester bij de jaarlijkse intocht. Het is in de meeste gemeenten immers gebruikelijk dat de burgemeester Sinterklaas welkom heet op de dag van de intocht. Door Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) welkom te heten, legitimeert de gemeente een kwetsend gebruik van Zwarte Piet en kiest de gemeente partij in deze discussie.

Dat kan niet de bedoeling zijn. De gemeente dient, zeker in deze gevoelige discussie, neutraliteit uit te stralen.

Heel concreet vraag ik u daarom: niet in de hoedanigheid van burgemeester (of andere gezagsdrager vanuit de gemeente) aanwezig te zijn bij de Sinterklaasintocht zolang Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) onderdeel uitmaken van de intocht.

U bent ook mijn burgemeester en het is ook mijn gemeente. Alhoewel ik het liefst zou willen dat u publiekelijk afstand neemt van Zwarte Piet is dat niet het doel van deze brief. Ik vraag u met deze brief

⁵ Zie de website van de Goede Zaak: <https://actie.degoedezaak.org/petitions/onderteken-de-brief-naar-de-burgemeester-van-postbus-30001-emmen-gemeente-emmen-7800-ra-over-de>

enkel om neutraal te zijn in deze discussie en de schijn van legitimatie van Zwarte Piet door de gemeente te voorkomen.'

Op het verzoek van [REDACTED] aan de burgemeester, om hem te laten weten of hij instemt met zijn verzoek en of de burgemeester (of een andere gezagsdrager) inderdaad (in functie) afwezig zal zijn bij de intocht, is namens de burgemeester op 12 november 2019 per e-mail gereageerd.⁶ In die e-mail stond:

'Namens de burgemeester laat ik u weten dat hij geen standpunt inneemt over zwarte piet. Hij is niet degene die de kleur van de pieten bepaalt. Daar gaat hij niet over. Hij sluit zijn ogen niet voor de negatieve gevoelens, die zwarte piet oproept bij sommige inwoners. Hij sluit zijn ogen ook niet voor andere inwoners, die zich daardoor weer geraakt voelen, omdat zij het anders beleven. Daarom mogen zowel voor- als tegenstanders van zwarte piet hun mening laten horen tijdens de intocht a.s. zaterdag. Ook voert hij gesprekken met inwoners en het sinterklaas comité over de traditie, die aan het veranderen is. Want daar is hij wel van overtuigd. Die verandering heeft echter tijd nodig. Zeker in onze regio. In de tussentijd blijft hij het gesprek voeren en werkt hij ook van harte mee om er een aankomende weken een prachtig kinderfeest van te maken.' (onderstrepingen door advocaat)

Op 16 november 2019 vond in Emmen de Sinterklaasintocht plaats. Burgemeester Van Oosterhout was die dag, ondanks het verzoek van [REDACTED], in de hoedanigheid van burgemeester, met ambtsketting om, aanwezig bij de Sinterklaasintocht. Onderdeel van die intocht waren 'Zwarte Pieten'. Ook ontving de burgemeester Sinterklaas en de 'Zwarte Pieten' in functie op het podium, zoals te zien is op onderstaande foto's.⁷

⁶ Bijlage 2

⁷ Zie DVHN, 'Sinterklaasintocht in Emmen omgeleid door protesten op Raadhuisplein', 16 november 2019 <https://www.dvhn.nl/drenthe/Sinterklaasintocht-in-Emmen-omgeleid-door-protesten-op-Raadhuisplein-25035111.html> en de tweede foto via facebook: <https://www.facebook.com/emmentrum/photos/a.2488954731158309/2488956004491515/>

_____ heeft op 22 januari 2020 per e-mail gereageerd op de reactie van de burgemeester. In zijn e-mail geeft _____ aan het teleurstellend te vinden dat de burgemeester het in de namens hem verstuurde e-mail doet voorkomen alsof het over 'gevoelens' tegenover 'gevoelens' gaat, terwijl het hier om racisme gaat. _____ noemt ook dat zijn vrouw en kinderen te maken krijgen met pesterijen over 'Zwarte Piet'. Hij sluit af met het verzoek om een persoonlijk gesprek met de burgemeester om een racismevrije Sinterklaasintocht voor alle kinderen in Emmen in 2020 mogelijk te maken. De burgemeester heeft diezelfde dag laten weten welwillend tegenover een gesprek te staan.

4. Juridisch Kader

Blijkens artikel 9:1 jo 1:1 lid 1 onder a Awb kan door een ieder worden geklaagd over het gedrag van een bestuursorgaan jegens hem of een ander. Dat betekent dat zowel _____, als Nederland Wordt Beter gerechtigd zijn tot het indienen van een klacht. De klacht betreft het handelen van de burgemeester, namelijk het aanwezig zijn bij de intocht en het ontvangen van 'Zwarte Piet' in de hoedanigheid van burgemeester.

Volgens cliënten is het gedrag van de burgemeester onbehoorlijk, wat hieronder zal worden toegelicht.

5. Klacht

Clënten vinden het teleurstellend en onbehoorlijk dat burgemeester Van Oosterhout van Emmen geen gehoor heeft gegeven aan de oproep die via de Goede Zaak is verstuurd.

Clënten hebben niet aan de burgemeester verzocht om openlijk afstand te doen van 'Zwarte Piet'. Er is enkel verzocht om neutraal te zijn in de discussie en om ook rekening te houden met de gevoelens en meningen van de talloze burgers in Emmen die tegen 'Zwarte Piet' zijn en het een racistische karikatuur vinden.

De burgemeester is hier vooraf op gewezen en kan dan ook niet aangeven niet te hebben geweten dat er inwoners van zijn gemeente zijn, die niet willen dat hij in functie bij een niet-inclusieve intocht aanwezig is.

Door er toch te staan op 16 november 2019, met een ambtsketting om, door bovendien 'Zwarte Pieten' te ontvangen en met hen een podium te betreden, heeft de burgemeester willens en wetens het verzoek van cliënten naast zich neergelegd.

Clënten vinden dat de burgemeester met zijn handelen een kant heeft gekozen in de maatschappelijke discussie. Door dit te doen heeft hij de figuur van 'Zwarte Piet' gelegitimeerd.

Het is al problematisch als een burgemeester aanwezig is bij een openbaar evenement waar veel discussie over is, omdat bijvoorbeeld seksisme, homofobie of racisme er onderdeel van uit maken. Als de burgemeester weet dat een deel van de inwoners er zeer heftige (mensrechtelijke) bezwaren tegen heeft, is zijn aanwezigheid nog meer problematisch.

Als de burgemeester daar van tevoren op gewezen wordt en er toch voor kiest om aanwezig te zijn, zelfs in zijn functie als burgemeester, zichtbaar voor iedereen met ambtsketting om, en bovendien actief deel te nemen aan de festiviteiten en daarbij een formele rol te vervullen door ook nog op het podium de deelnemers welkom te heten, dan geeft de burgemeester legitimatie aan dat evenement en is de burgemeester zeker allesbehalve onpartijdig.

De Nationale Ombudsman heeft in 2018, in een groot onderzoek naar demonstraties, geconcludeerd dat burgemeesters alle demonstranten gelijk en neutraal moet behandelen.⁸ Burgemeesters moeten in hun handelen juist de schijn van partijdigheid voorkomen.⁹

Door de handelswijze van de burgemeester is de schijn van partijdigheid niet weggenomen en heeft de burgemeester zich willens en wetens ten opzichte van cliënten niet neutraal opgesteld. Dit gedrag is daarmee onbehoorlijk jegens cliënten.

6. Gewenste oplossing

Clënten zouden graag zien dat de burgemeester excuses maakt over zijn onbehoorlijk handelen (en nalaten).

Naast deze excuses wensen de cliënten een toezegging van de burgemeester dat hij volgend jaar niet aanwezig zal zijn bij de Sinterklaasintocht in functie, met ambtsketting om, en dat hij in die

⁸ Nationale Ombudsman. 'Samenvatting Demonstraties', 2018 015,

<https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/2018%20015%20Samenvatting%20Demonstraties.pdf>

⁹ Nationale Ombudsman, 'Verslag van bevindingen over een klacht over het college van burgemeester en wethouders van Voerendaal', rapportnummer 2011/145, 11 mei 2011, <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/rapporten/2011145>

hoedanigheid geen 'Zwarte Pieten' meer zal ontvangen. Kortom, cliënten wensen dat de burgemeester een neutrale houding aanneemt.

7. Afsluiting

Om bovengenoemde redenen verzoeken cliënten u deze klacht in behandeling te nemen en gegrond te verklaren.

Hoogachtend,

M. Hendrickx
Advocaat in dienstbetrekking bij het PILP-NJCM

Bijlage 1 brief aan burgemeester

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief wend ik mij, als inwoner en burger van deze gemeente, tot u met het navolgende.

Zoals u ongetwijfeld weet is er veel discussie over Zwarte Piet. Ook al zijn er (nog) Nederlanders die vinden dat een zwart geschminkte Zwarte Piet bij het Sinterklaasfeest hoort, zijn er steeds meer Nederlanders die daar anders over denken. Het gerechtshof Amsterdam oordeelde op 27 juni 2017 dan ook: ^[1]_{SEP} Het maatschappelijke debat over de (on)wenselijkheid van 'Zwarte Piet' is in beweging en neigt ernaar 'Zwarte Piet' te ontdoen van stereotyperingen die als kwetsend kunnen worden ervaren door groepen in de samenleving.

De meeste tegenstanders van Zwarte Piet vinden dat het om een racistische karikatuur gaat. Of dit racisme nu bedoeld of onbedoeld is: de figuur draagt volgens hen bij aan stereotypering, discriminatie en racisme tegen zwarte mensen. Ook door instanties als het College voor de Rechten van de Mens, de Kinderombudsman en de VN is al kritisch geoordeeld over de figuur Zwarte Piet.

Ook ik vind dat de Zwarte Piet met beledigende en stereotyperende kenmerken geen onderdeel zou horen te zijn van het Sinterklaasfeest. Het Sinterklaasfeest zou voor iedereen moeten zijn en zou vrij moeten zijn van beledigende en discriminerende aspecten.

Veel burgers, waaronder ik zijn van mening dat de overheid, waaronder de gemeente, zich zou horen uit te spreken tegen discriminatie en racisme. De overheid, en daarmee ook de gemeente, zou, indien deze niet publiekelijk afstand heeft genomen van de kwetsende karikatuur Zwarte Piet, op zijn minst neutraal moeten zijn in de discussie erover. Het verstrekken van subsidie aan intochtcomités die nog gebruik maken van een kwetsende variant van Piet is in dat kader een van de punten van discussie.

Het gaat me met deze brief over de aanwezigheid van de burgemeester bij de jaarlijkse intocht. Het is in de meeste gemeenten immers gebruikelijk dat de burgemeester Sinterklaas welkom heet op de dag van de intocht. Door Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) welkom te heten, legitimeert de gemeente een kwetsend gebruik van Zwarte Piet en kiest de gemeente partij in deze discussie.

Dat kan niet de bedoeling zijn. De gemeente dient, zeker in deze gevoelige discussie, neutraliteit uit te stralen.

Heel concreet vraag ik u daarom: niet in de hoedanigheid van burgemeester (of andere gezagsdrager vanuit de gemeente) aanwezig te zijn bij de Sinterklaasintocht zolang Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) onderdeel uitmaken van de intocht.

U bent ook mijn burgemeester en het is ook mijn gemeente. Alhoewel ik het liefst zou willen dat u publiekelijk afstand neemt van Zwarte Piet is dat niet het doel van deze brief. Ik vraag u met deze brief enkel om neutraal te zijn in deze discussie en de schijn van legitimatie van Zwarte Piet door de gemeente te voorkomen.

Graag verneem ik van u of u instemt met mijn verzoek en of de burgemeester (of een andere gezagsdrager) inderdaad (in functie) afwezig zal zijn bij de intocht.

Bijlage 2 Antwoord namens burgemeester aan De Goede Zaak

----- Forwarded message -----

From: Communicatie <communicatie@emmen.nl>

Date: Tue, Nov 12, 2019 at 2:18 PM

Subject: RE: Verzoek aan burgemeester: wees neutraal bij sinterklaasintocht!

To: DeGoedeZaak <info@degoedezaak.org>

Geachte inwoners,

Dank voor het geven van uw mening.

Namens de burgemeester laat ik u weten dat hij geen standpunt inneemt over zwarte piet.

Hij is niet degene die de kleur van de pieten bepaalt. Daar gaat hij niet over.

Hij sluit zijn ogen niet voor de negatieve gevoelens, die zwarte piet oproept bij sommige inwoners.

Hij sluit zijn ogen ook niet voor andere inwoners, die zich daardoor weer geraakt voelen, omdat zij het anders beleven.

Daarom mogen zowel voor- als tegenstanders van zwarte piet hun mening laten horen tijdens de intocht a.s. zaterdag.

Ook voert hij gesprekken met inwoners en het sinterklaas comité over de traditie, die aan het veranderen is. Want daar is hij wel van overtuigd.

Die verandering heeft echter tijd nodig. Zeker in onze regio.

In de tussentijd blijft hij het gesprek voeren en werkt hij ook van harte mee om er een aankomende weken een prachtig kinderfeest van te maken.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Emmen

Bijlage 2

Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 685599

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

PILP-NJCM

T.a.v. mevrouw mr. M. Hendrickx
Nieuwe Achtergracht 164
1018 WV AMSTERDAM

team
**Juridische Zaken,
Verzekeringen en Inkoop**

VERZONDEN 19 OKT 2020

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door
189649-2020:776431	189649-2020	-	[REDACTED]
datum	telefoon	fax	e-mail
19 oktober 2020	14 0591	-	gemeente@emmen.nl

onderwerp
Klacht van 1 juli 2020 [REDACTED] en Stichting Nederland Wordt Beter

Geachte mevrouw Hendrickx,

met uw brief van 1 juli heeft u namens [REDACTED] en Stichting Nederland Wordt Beter een klacht ingediend over de burgemeester van de gemeente Emmen.

Kort samengevat betreft de klacht dat de burgemeester zich onbehoorlijk heeft gedragen ten opzichte van uw cliënten door op 15 november 2020 tijdens de Sinterklaasintocht in Emmen in functie Sinterklaas in de aanwezigheid van de figuur Zwarte Piet heeft ontvangen.

Uw cliënten willen dat de burgemeester excuses maakt over zijn onbehoorlijk handelen (en nalaten).

Naast deze excuses wensen uw cliënten een toezegging van de burgemeester dat hij in 2020 en volgende jaren niet aanwezig zal zijn bij de Sinterklaasintocht in functie, met ambtsketting om, en dat hij in die hoedanigheid geen 'Zwarte Pieten' meer zal ontvangen. Uw cliënten willen dat de burgemeester een neutrale houding aanneemt.

Klachtrecht niet van toepassing in dit geval

Wij zijn van mening dat het klachtrecht zoals opgenomen in de Algemene wet bestuursrecht niet bedoeld is voor de door u ingediende klacht.

Hieronder leggen wij uit hoe wij tot ons standpunt zijn gekomen.

Waarvoor is het klachtrecht bedoeld?

In artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht is geregeld dat een ieder het recht heeft om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan.

Algemene klachten over beleid of beleidsuitvoering in het algemeen van het bestuursorgaan voldoen niet aan het vereiste van een bepaalde aangelegenheid en vallen dus niet onder het bereik van titel 9.1 (MvT, Kamerstukken II 25837, 3, p. 12; aldus ook No 12 oktober 2017, rapport 2017/113, AB 2017/417).

Het klachtrecht is daarmee dus niet bedoeld om de indieners van een klacht door middel van het indienen van een klacht in de gelegenheid te stellen:

- het beleid van het betrokken bestuursorgaan,
 - de beleidsuitvoering in het algemeen; of
 - het optreden van het bestuursorgaan bij beleidsuitvoering;
- ter discussie te stellen.

Optreden en beleid burgemeester bij Sinterklaasintocht

Uw cliënten hebben met hun verzoek aan de burgemeester gevraagd een standpunt in te nemen in de maatschappelijke discussie rondom de figuur Zwarte Piet. Uw cliënten willen dat de burgemeester een neutrale houding aanneemt ten aanzien van deze discussie. Daarnaast willen uw cliënten dat de burgemeester in functie geen Sinterklaas meer ontvangt, indien daarbij gewerkt wordt met de figuur Zwarte Piet.

Zonder dat wij hier op de inhoud van de maatschappelijk discussie ingaan, stellen wij vast dat uw cliënten een mening en/of verzoek hebben over het optreden c.q. het beleid van het bestuursorgaan, de burgemeester, bij de Sinterklaasintocht en -viering.

Uiteraard mogen uw cliënten hier een mening over hebben en een verzoek richting de burgemeester uiten. De burgemeester heeft met zijn e-mail van 12 november 2019 gereageerd op het verzoek van uw cliënten. Dat de burgemeester het verzoek van uw cliënten naar mening van uw cliënten niet of onvoldoende overneemt, valt zoals hierboven aangegeven buiten het bereik van de klachtregeling als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.

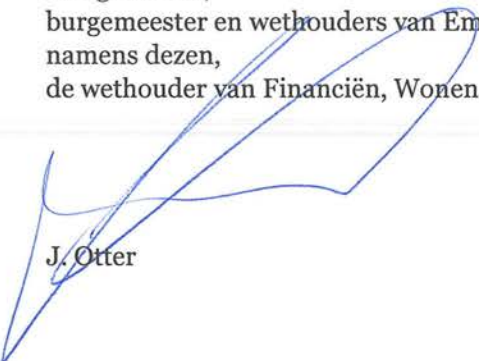
Vervolg? Nationale Ombudsman

Wij hopen dat u de afhandeling van uw klacht begrijpt.

Bent u het er niet mee eens? U kunt naar de Nationale Ombudsman.

Meer informatie vindt u op de website: www.nationaleombudsman.nl.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
namens dezen,
de wethouder van Financiën, Wonen, Handhaving en Organisatie,

J. Otter